

JANOWINKI

NR 48

GRUDZIEŃ 2019 ✨

*Z okazji zbliżających się świąt Bożego Narodzenia
życzymy dzieciom oraz ich rodzicom samych radosnych
chwil spędzonych wśród najbliższych oraz spokoju
i wytchnienia od dnia codziennego,
a w nowym 2020 roku radości
z każdego nadchodzącego dnia.*

Życzą

Dyrekcja

oraz pracownicy Niepublicznego Przedszkola „Janowiczek”

Boże Narodzenie w różnych regionach Polski – przegląd zwyczajów

Grudniowe święta wiążą się z mnóstwem zwyczajów. Bożonarodzeniowe obyczaje różnią się między sobą w zależności od danej części naszego kraju. Dziś zabieramy Was w podróż po mapie świątecznych praktyk w kilku regionach Polski.

Święta Bożego Narodzenia słyną z cudownych dekoracji i niepowtarzalnej atmosfery. Kolacja wigilijna jest tradycyjnie uważana za najbardziej uroczystą wieczerzę w całym roku. Nic więc dziwnego, że wszystkie przygotowania do końca tego dnia muszą być dopięte na ostatni guzik. Niektóre ze świątecznych praktyk są nam dobrze znane. W większości domów ubiera się przecież choinkę, dzieli się opłatkiem czy śpiewa kolędy. Różnice są dostrzegalne na poziomie poszczególnych regionów. Co jest w nich charakterystycznego?

Kujawy i Pomorze

Dawniej w tych regionach ogromną wagę przywiązywano do świątecznych dekoracji. Nad stołem zazwyczaj wieszano sosnową gałązkę, a na niej orzechy i jabłka. Miało to zapewnić pomyślność i dobrobyt w nadchodzącym roku. Dziś jej miejsce zajęła choinka, na której spotkamy chlebowe ciastka w kształcie domowych zwierząt. W środku domu ustawia się snopki zboża i rozsypuje się na podłodze słomę. Ten zwyczaj wywodzi się z gospodarskich zabiegów o powodzenie w hodowli mlecznych krów.

Na Pomorzu kolacja rozpoczyna się wraz z ukazaniem się pierwszej gwiazdki na niebie. Jako jedną z potraw wigilijnych serwuje się zupę rybną. Do uszek często wkłada się pieniądze – kto go znajdzie na talerzu, ten będzie miał szczęście. Co ciekawe, dzieciom ustawia się osobny stół, zwany “ryczką”. I na koniec zwyczaj, który szczególnie spodoba się paniom. Podczas wieczerzy gospodyni nie może wstawać od stołu – o pełne talerze biesiadników tym razem dba pan domu.

Małopolska i Podkarpacie

W tych regionach w okresie świątecznym na pewno napotkamy kołędników chodzących z tzw. turoniem (lub podhalańskim Capem). Częste są też herody – amatorskie widowiska teatralne obrazujące historię biblijnej rzezi niewiniątek i króla Heroda. Wśród wigilijnych potraw obowiązkowo serwuje się żurek (Małopolska) lub barszcz grzybowy (Podkarpacie). Na południu często podaje się opłatek posmarowany miodem. Ten obyczaj jest również znany na Śląsku – tzw. radośnik tradycyjnie był zarezerwowany dla najmłodszych. Na Podkarpaciu spotyka się niekiedy zwyczaj nakrywania do stołu dla dusz zmarłych przodków.

Wielkopolska

Tu prezenty przynosi Gwiazdor. Podobnie jak św. Mikołaj dzierży on w dłoni różgę i pyta dzieci o dobre uczynki. Jeśli ktoś nie był grzeczny, zamiast pięknego prezentu otrzyma zgniłą “pyrę.” W samym Poznaniu krąży legenda o Mikołaju, który zanim zostawi gwiazdkowe paczki, sprawdza stan czystości butów domowników. Wśród świątecznych smakołyków w Wielkopolsce na pewno natkniemy się na makiełki, czyli makaron podawany z masą makową.

Podhale

Ten region obfituje w pełne magii gesty i obyczaje. Są one wyjątkowym splotem inspiracji kulturą ludową z religijnością. Część z nich ma nie tylko zapewnić dostatek, ale też uchronić od negatywnych wydarzeń. I tak np. opasanie wigilijnego stołu łańcuchem miało gwarantować, że żaden z biesiadników nie opuści w nowym roku rodziny, a zwierzęta będą trzymać się zagrody. Podczas całej wieczerzy należy pilnować swojej łyżki – jej upadek na podłogę miał zwiastować śmierć w rodzinie. Sama liczba łyżek także miała znaczenie. Powinno ich być dokładnie tyle, ilu jest biesiadników. Każda nadwyżka tego sztuczka wróży rychłe narodziny i odwrotnie. Górale wierzą też, że w Wigilię powracają dusze zmarłych przodków. W związku z tym nie wolno np. się cesać ani używać ostrych akcesoriów, by nie “zranić” duszy.

Górny i Dolny Śląsk

Na Górnym Śląsku najbardziej popularną potrawą jest siemieniotka, czyli zupa z nasion konopi. Poza nią na śląskiej Wigilii spotkamy też makówki, zupę migdałową czy gołąbki postne. Jednak nie tylko to różni ten region od pozostałych części Polski. Za prezenty pod choinką jest bowiem odpowiedzialne tu Dzieciątko, a wieńce adwentowe towarzyszą domownikom aż do samych Świąt. Według tradycji każda panna powinna w Wigilię o północy wyjść na zewnątrz i nasłuchiwać, z której strony szczeka pies. Dlaczego? Otóż z tej właśnie strony przybędzie narzeczony.

Z kolei Dolnoślązacy zjadają się kutią – potrawą z ugotowanej pszenicy z dodatkiem maku, miodu, orzechów i suszonych owoców – kapustą z grochem i barszczem z uszkami. Zgodnie z przekonaniem w wigilijny wieczór na stole może znaleźć się tylko to, co pochodzi z lasu, pól, ogrodu, wody i sadu. Wciąż żywą tradycją jest pozostawianie pustego miejsca przy stole i serwowanie 7, 9 lub 12 potraw. W ten wyjątkowy wieczór nie powinno się też niczego komuś pożyczać (razem z daną rzeczą może uciec z naszego domu pomyślność) ani wieszać prania. W XIX wieku na Śląsku zagościł też obyczaj rozdawania prezentów po kolacji wigilijnej.

Podlasie

Ta część Polski słynie z “odtrąbywania adwentu na ligawkach”, których smutne dźwięki słychać do samej Wigilii. Tego dnia koniecznie trzeba wstać wcześnie – aby podołać licznym obowiązkom, ale i zapewnić sobie dobrą wróżbę ochnoczego wstawania przez cały rok. Do świątecznego stołu powinno się zasiadać według wieku. Na Podlasiu ściśle przestrzega się kolejności spożywania potraw wigilijnych, zawsze zaczynając od kutii. Do picia podobnie jak na Śląsku podaje się kompot z suszu. Po skończonej wieczerzy nie sprząta się ze stołu, żeby dusze zmarłych mogły się pożywić resztkami jedzenia.

Wraz z upływem czasu pojawiły się nowe zwyczaje, inne uległy zmianie lub przetrwały w nielicznych domach. Wspólną częścią wigilijnego wieczoru w Polsce jest niewątpliwie zwyczaj ubierania choinki i rozdawania prezentów. Na tę chwilę najbardziej czekają oczywiście dzieci.

Zrób to sam, z dzieckiem!

Ozdoby, które mimo prostoty swojego wykonania, wyglądają rzeczywiście pięknie. Takie ozdoby bożonarodzeniowe nadadzą każdemu wnętrzu niepowtarzalnego uroku. Dziś propozycja bardzo łatwych do zrobienia ozdób. Wystarczą szyszki, kolorowe pomponiki i trochę sztucznego śniegu. Dodatkowo mogą być wykonane przez dziecko do początku do końca, a które dziecko nie lubi podziwiać efektów swojej pracy lub nie jest dumne gdy podziwiają ją inni?

Potrzebujecie:

- szyszki,
- małe pomponiki w różnych kolorach,
- klej,
- ciastolina lub plastelina.

Ze swoich zbiorów szyszek, wybierzcie te z najbardziej rozłożystymi łuskami.

Możecie również kupić większe w sklepach budowlanych. Łuski nie mogą być jednak za bardzo zbite i zbyt ciasno osadzone obok siebie, ponieważ dziecku będzie ciężko

umieścić na nich „bombki”. Poproście dziecko by

poukładało pomponiki między łuskami. W razie potrzeby przyklejcie je klejem, by bombki nie pospadały.

Choinkę możecie postawić na kawałku ciastoliny lub plasteliny by się nie przewróciła, albo powiesić je na choince, tak jak planujemy zrobić to z przedszkolakami.

Odkrywcy, czyli krótko o projektach, w których w roku szkolnym 2019/2020 uczestniczą nasze przedszkolaki

1. Cykl zajęć pt. „Z biegiem Wisły” mający na celu poznanie regionów Polski wzdłuż których płynie Wisła m.in. Barania Góra, Zakopane, Kraków, Warszawa, Toruń, Gdańsk. Poznanie miast, legend powstania tych miast, charakterystycznych zabytków itp.

2. Ogólnopolski konkurs „Kreatywne przedszkole – twórczy maluch”, którego celem jest kształtowanie kompetencji kluczowych dzieci w wieku przedszkolnym oraz przygotowanie dzieci do życia społecznego i funkcjonowania w dorosłym życiu.
3. Ogólnopolski konkurs „Bezpieczna droga do przedszkola”, którego celem jest zapoznanie dzieci z zasadami ruchu drogowego, które przyczynią się do poprawy bezpieczeństwa dzieci podczas drogi do przedszkola i nie tylko.
4. Projekt Komunalnego Związku Gmin Doliny Redy i Chylonki „Lider lokalnej ekologii” pt. „Toaleta to nie śmietnik” celem, którego jest podniesienie świadomości dzieci, rodziców, nauczycieli, społeczeństwa lokalnego w zakresie właściwego korzystania z urządzeń kanalizacyjnych i prawidłowych zasad postępowania z odpadami komunalnymi.

Dodatkowo bierzemy udział w konkursach:

- „Mała nakrętka – duży problem”, którego celem jest zwrócenie uwagi na skale problemu związanego z dużą ilością odpadów opakowaniowych. W związku z tym zachęcamy do przynoszenia nakrętek po butelkach do przedszkola. ☺
- „Ekspert E.E. czyli w trosce o środowisko”. Celem tej zbiórki jest podniesienie stanu świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie prawidłowego postępowania ze zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym. W naszym przedszkolu będzie miała miejsce taka zbiórka, o terminie będziemy informować na plakatach, tablicach informacyjnych i stronie internetowej przedszkola. Zachęcamy do przynoszenia zużytego sprzętu w dniu zbiórki!

W ramach konkursu „Kreatywne przedszkole – twórczy maluch” grupa Przyjaciele Kubusia Puchatka zorganizowała uroczystość przedszkolną, której celem było przeżywanie oraz kreowanie kultury narodowej. Grupa przygotowała uroczystość z okazji Dnia Niepodległości, która odbyła się 08.11.2019r. Gościem na uroczystości był Przewodniczący Rady Miasta – pan Ariel Sinicki.

KALENDARIUM

GRUDZIEŃ

- 06.12. – Przedszkolaki odwiedzi Mikołaj
- 13.12. – Mikołajkowe spotkanie z przedszkolakami w hali MOSiR
- 19.12. – Uroczysta Wigilia w grupach

STYCZEŃ

- 08.01. – Jasełka u Sióstr Salezjanek – przygotowuje grupa „Mądre Sowy”
- 12.01. – XXVIII Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy – MOSiR Rumia grupa „Przyjaciele Kubusia Puchatka”
- 15.01. – Spotkanie ze sztuką „Bajka o Smoku Obiboku” Studio Lokomotywa
- 27-31.01. – Bal Karnawałowy z Babcią i Dziadkiem

LUTY

- 11.02. – Spotkanie ze sztuką „Przygody Myszki Treleliski” Pro-Musica
- 13.02. – Zakończenie Ogólnopolskiego Konkursu „Bezpieczna droga do przedszkola”
- 15.02. – Zakończenie Ogólnopolskiego Konkursu „Kreatywne przedszkole – twórczy maluch”
- 19.02. – Spotkanie ze sztuką „Baśnie zimowe” Teatr Gargulec

MARZEC

- 12.03. – Spotkanie ze sztuką – Teatrzyk Koperek i Kminek
- 26.03. – Spotkanie ze sztuką „Śmieciowisko” Teatr Qufer

Tradycje i zwyczaje związane ze świętami Bożego Narodzenia. Co wiedzą o tym nasze przedszkolaki? Przekonajmy się!

1. Co to są święta Bożego Narodzenia?

„To jest właśnie dzień, w którym właśnie narodził się Pan Jezus, i w którym właśnie Mikołaj przylatuje i prezenty przynosi.” Franek gr. Wiewiórki

„...przychodzi do nas Pan Jezus, przychodzi z nieba i odwiedza nas w kościele.” Hania gr. Kubusie

„...przychodzi ze stajenki.” Leon gr. Kubusie

„...żeby zrobić szopkę? **A czemu robi się szopkę?** – Bo jest konkurs.”

Kasia gr. Żabki

„To znaczy, że Mikołaj przyjdzie.” Igor gr. Jeżyki

2. Co robi się w Święta Bożego Narodzenia?

„...Idzie się do kościoła i się modli” Antek gr. Wiewiórki

„...spędza się czas z rodziną.” Zosia P. gr. Wiewiórki

„...i śpiewa się kolędy!” Antek gr. Wiewiórki

„Dajemy innym opłatek i składamy życzenia i spełniają się nasze marzenia.” Hania gr. Kubusie

3. Co to znaczy Wigilia?

„To znaczy, że są takie stoły obok siebie., kładzie się takie talerze, potem nakładamy takie jedzonko i jemy ciasto.” Igor gr. Jeżyki

4. Co robi się w Wigilię?

„Opłatek się je, łamie i dzieli z innymi” Franek gr. Wiewiórki

5. Co zjada się podczas Wigilii?

„Słodczyce!” jednogłośnie ☺

„Zupę z grzybami” Zosia P. gr. Wiewiórki

„...i zupę burakową” Antek gr. Wiewiórki

„I jeszcze się je coś chrupiącego i twardego, bo jest dobre i słodkie.”

Gustaw gr. Żabki

„...Pierogi! **Jakie pierogi?** – Jagodowe. Nie ruskie się je. **A jakie to ruskie?** – Takie z ziemniakami.” Nina i Hania gr. Kubusie

6. Kto przynosi prezenty?

„Święty Mikołaj... i jeszcze trzeba dać mleko Mikołajowi i ciastka.

Czemu? – Żeby Mikołaj był wesoły.” Szczepan gr. Żabki

„Do mnie przychodzi gruby święty Mikołaj, ale przez komin nie, bo ja mieszkam w bloku.” Błażej gr. Żabki